

pogłębianie wiedzy o instrumentach finansowych EFSI

Europejski Fundusz Społeczny

Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe współfinansowane przez Europejski Fundusz Społeczny są trwałym i efektywnym sposobem inwestowania w procesy wzrostu oraz rozwoju ludzi i ich umiejętności w celu wspierania celów zatrudnienia i włączenia społecznego w całej UE. Mogą one wspierać szeroki zakres celów rozwojowych z korzyścią dla szerokiego grona odbiorców, przy jednoczesnym potencjale do ponownego wykorzystania środków na dalsze inwestycje.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS), jeden z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, ma na celu zwiększenie zatrudnienia i bardziej sprawiedliwych szans życiowych dla wszystkich. To jest głównym narzędziem Unii Europejskiej w pomaganiu ludziom w znalezieniu pracy (lub lepszej pracy), integrowaniu ludzi upośledzonych w społeczeństwie i zapewnieniu bardziej sprawiedliwych szans życiowych dla wszystkich. Czyni to poprzez inwestowanie w ludzi w Europie i ich umiejętności – zatrudnionych i bezrobotnych, młodych i starszych.

EFS posiada ogólny budżet na lata 2014-2020 w wysokości 86 mld €. Wsparcie to jest skierowane do ok. 15 milionów ludzi każdego roku, aby weszli na rynek pracy lub poprawili swoje umiejętności, aby znaleźć pracę w przyszłości, lub dla lepszej integracji społecznej osób w niekorzystnej sytuacji.

Wsparcie z EFS może być udzielone w formie dotacji oraz, coraz częściej, poprzez instrumenty finansowe.

W latach 2007-13 łączna liczba 49 instrumentów finansowych, ograniczających się przede wszystkim do wspierania MŚP, została wdrożona w 7 państwach członkowskich do finansowania interwencji EFS. To skromne wykorzystanie wskazuje, że interesariuszom EFS brakuje doświadczenia w stosowaniu tych instrumentów, jak również mają oni mniej doświadczenia z mechanizmami rynkowymi, ale oznacza to również wielki potencjał do skutecznego zwalczania problemów społecznych przy wykorzystaniu środków zwrotnych.

Instrumenty finansowe

- oczekuje się ich spłaty;
- są odnawialne, czyli środki spłacone są możliwe do ponownego użycia w tym samym obszarze;
- są odpowiednie dla projektów opłacalnych finansowo, czyli takich, które w przyszłości mają wygenerować dochody lub oszczędności wystarczające do spłaty otrzymanego wsparcia;
- są zaprojektowane, aby przyciągnąć współinwestowanie z innych źródeł, w tym inwestycje prywatne, w celu zwiększenia ilości środków dostępnych w szczególności w sektorach/obszarach, gdzie istnieją problemy z dostępem do finansowania;
- mogą mieć formę pożyczek, gwarancji lub wejść kapitałowych;
- mogą również wspierać rozwój strony podażowej poprzez przyczynianie się do rozwoju rynku;
- można zastosować w sposób uzupełniający z dotacjami; i
- mogą być zarządzane przez banki krajowe lub regionalne, organizacje międzynarodowe, takie jak Europejski Bank Inwestycyjny czy Europejski Fundusz Inwestycyjny, przez pośredników finansowych oraz (dla pożyczek i gwarancji wyłącznie) przez instytucje zarządzające.

W okresie 2014-2020, uznając zalety instrumentów finansowych, ich stosowanie jest rozszerzone na **wszystkie cele tematyczne** i oczekuje się dalszej intensyfikacji ich wykorzystania ze względu na udoskonalone i bardziej elastyczne możliwości wdrożeniowe.

Instrumenty finansowe mogą być współfinansowane z EFS, aby **wspierać priorytety inwestycyjne opisane w programach operacyjnych EFS** w państwach członkowskich i regionach, pod warunkiem że dotyczą **zidentyfikowanej luki rynkowej**, czyli obszarów działalności, w których banki są niechętnie do udzielania pożyczek i/lub gdy sektor prywatny nie jest skłonny do inwestowania. Przykładowo, gdy nie ma wystarczająco dużo środków finansowych dostępnych dla osób fizycznych do podejmowania przedsięwzięć niezwiązanych z działalnością gospodarczą, gdy rynek nie dostarcza wystarczającej ilości kapitału dla MŚP / firm rozpoczynających działalność lub gdy grupy osób / społeczności przesiedlonych wymagają funduszy dla udanej reintegracji z powrotem do edukacji czy rynków pracy.

Instrumenty finansowe mogą w ten sposób przyczynić się do osiągnięcia następujących celów tematycznych EFS:

- wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników;
- inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie;
- promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem; i
- wzmacnianie zdolności instytucjonalnych i sprawności administracji publicznej.

Potencjalnie może być wdrażany **szeroki wachlarz instrumentów finansowych wspieranych przez EFS:**

- **Pożyczki**, które mogą być dostępne, kiedy żadne inne nie są oferowane komercyjnie (np. przez banki), lub mogą być na lepszych warunkach niż te komercyjne (np. z niższym oprocentowaniem, dłuższymi okresami spłaty lub mniejszym wymaganym zabezpieczeniem). Przykładowo, pożyczki mogą być świadczone osobom fizycznym na tworzenie własnych przedsiębiorstw lub rozpoczęcie dalszego kształcenia, przedsiębiorstwom społecznym lub instytucjom pracującym ze społecznościami zmarginalizowanymi – np. przesiedlonymi obywatelami państw trzecich – w celu lepszej ich integracji w europejskiej strukturze społecznej.
- **Mikrokredyty**, którymi są mniejsze pożyczki udzielane ludziom czasem wykluczonym z dostępu do usług finansowych, często udostępniane na krótki okres i bez lub przy niskim wymaganym zabezpieczeniu. Przykłady mogą obejmować udzielenie pożyczek dla przedsiębiorstw społecznych lub dla młodych przedsiębiorców lub dla osób bezrobotnych na uzyskanie specjalistycznego szkolenia zawodowego, a tym samym zwiększenie ich szans na zatrudnienie.
- **Gwarancje**, w ramach których pożyczkodawcy udzielone jest zapewnienie, że jego kapitał zostanie spłacony, jeśli pożyczkobiorca zaprzestanie spłacania pożyczki. Na przykład młodzi przedsiębiorcy lub przedsiębiorstwa społeczne skierowane do osób starszych / długotrwale bezrobotnych, ale nieposiadające niezbędnych zasobów finansowych mogą być wspierane poprzez gwarancje współfinansowane przez EFS, tworząc tym samym nowe miejsca pracy w gospodarce.

- **Wejścia kapitałowe**, gdzie kapitał jest inwestowany w zamian za całkowity lub częściowy udział we własności przedsiębiorstwa; inwestor kapitałowy może sprawować częściową kontrolę nad zarządzaniem firmą oraz uczestniczyć w podziale zysków firmy. Kapitał może być inwestowany na różnych etapach cyklu życia działalności gospodarczej, ale kapitał wsparty ze środków publicznych jest zwykle używany jako kapitał wczesnego etapu rozwoju dla finansowania załączkowego i początkowego (w tym kapitał podwyższonego ryzyka). Wejścia kapitałowe mogą być najbardziej prawdopodobnie istotne dla firm o wyższym poziomie ryzyka i potencjalnie wyższym wzroście, jak również mniejszych organizacji lokalnych, przykładowo tych tworzących nowe, trwałe miejsca pracy, lub tych inicjujących innowacje finansowe w celu nagradzania organizacji społecznych, które dostarczają cennionych rezultatów społecznych, lub tych skoncentrowanych na innowacyjnych technologiach rozwiązywania istniejących problemów społecznych.

Instrumenty finansowe mogą być również oferowane w połączeniu z dotacjami i innymi formami wsparcia. Często konieczna jest poprawa gotowości inwestycyjnej projektów jako warunek wstępny dla pozyskiwania funduszy inwestycyjnych. Wsparcie doradcze i inne może być dotowane przez EFS.

Możliwe jest również przeznaczenie środków EFS na instrumenty finansowe zarządzane na poziomie UE, takie jak te wspierające mikrofinansowanie i przedsiębiorczość społeczną w ramach Programu na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Instrumenty finansowe współfinansowane przez EFS przyczyniają się do długofalowego rozwoju i dywersyfikacji możliwości inwestycyjnych poprzez wspieranie działań w obszarach, w których poziom inwestycji często jest niższy niż optymalny, a stymulowanie rozwoju projektów opłacalnych komercyjnie jest w ten sposób otwarciem nowych możliwości rynkowych. Mogą one też stworzyć możliwości dla inwestorów i pośredników finansowych. Dostęp do finansowania jest zwykle kosztowny i trudny dla firm z sektora społecznego i w wielu państwach członkowskich sektor ten jest uważany przez banki i inne instytucje finansowe jako wysoce ryzykowny w zakresie działalności pożyczkowej i dostępu do kredytów. Jednak niektóre projekty mogą stać się bardziej atrakcyjnymi inwestycjami ze względu na udział instrumentów finansowych wspartych przez sektor publiczny i związany z tym podział ryzyka.

Więcej informacji

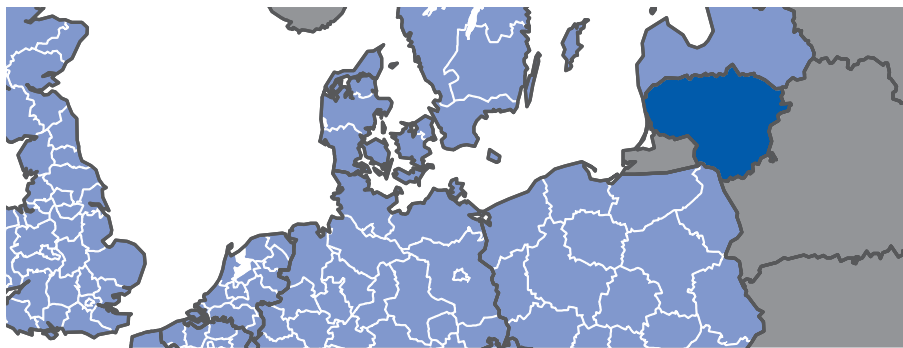
Poradnik dla instytucji zarządzających na temat instrumentów finansowych w programach EFSI:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Więcej informacji na temat metodologii oceny ex-ante instrumentów finansowych:
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Prawodawstwo dotyczące Europejskich Funduszy Strukturalnych i inwestycyjnych:
http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/legislation/regulations/

Strona internetowa "fi-compass", platformy dla usług doradczych z zakresu instrumentów finansowych w ramach EFSI:
<http://www.fi-compass.eu/>

Więcej informacji na temat Rozporządzenia dotyczącego Europejskiego Funduszu Społecznego oraz rozporządzeń wykonawczych i aktów delegowanych:
<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

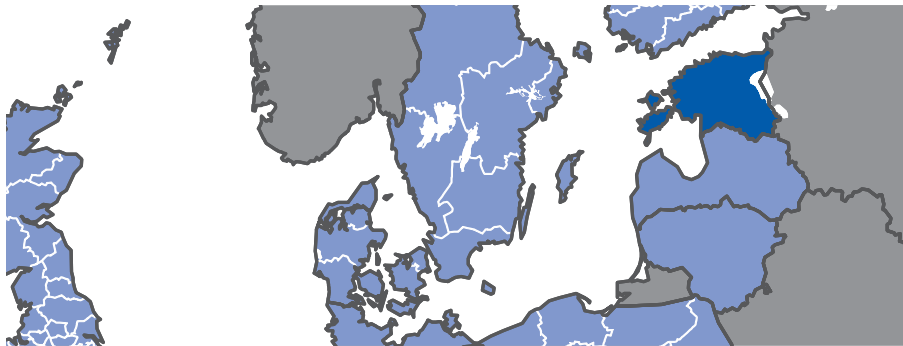
Fundusz Promocji Przedsiębiorczości

14,5 mln € z ESF
Pożyczka + Szkolenie
MŚP
Litwa

... wspieranie przedsiębiorców do rozwijania trwałej działalności gospodarczej ...

Fundusz Promocji Przedsiębiorczości na Litwie oferuje pożyczki w połączeniu z bezpłatnymi szkoleniami dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność, przedsiębiorców indywidualnych i przedsiębiorstw społecznych. Priorytetem jest wsparcie dla grup w niekorzystnej sytuacji, czyli osób bezrobotnych i niepełnosprawnych oraz tych poniżej 29 lub powyżej 50 roku życia.

Od 2009 roku FPP wspiera samozatrudnienie i przedsiębiorczość, aby utrzymać ludzi aktywnymi w biznesie i na rynku pracy, w wyniku czego stworzono prawie 2 tys. miejsc pracy. To pokazuje, jak połączenie bezpłatnego szkolenia i pożyczek może odpowiadać na luki rynkowe we wsparciu dostępnym dla firm rozpoczynających działalność.

Gwarancje dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą i mikro pożyczek

6,01 mln € z ESF
Gwarancja
MŚP i firmy rozpoczynające działalność gospodarczą
Estonia

... odpowiadanie na lukę finansową, której doświadczają firmy rozpoczynające działalność gospodarczą, nieposiadające wystarczającego zabezpieczenia ...

Instrument gwarancji dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą i mikro pożyczek w Estonii jest skierowany do firm w pierwszych trzech lat działalności. Fundusz gwarantuje kapitał na rozpoczęcie i rozszerzenie działalności. Ponadto dostępne jest bezpłatne doradztwo dotyczące przygotowania biznesplanów wymaganych w ramach wniosku o pożyczkę na rozpoczęcie działalności, a szkolenia prowadzone są przez powiatowe ośrodki wspierania rozwoju Enterprise Estonia.

Ten instrument finansowy działa od 2008 roku i do grudnia 2013 zaoferował 304 gwarancje.

Fundusz Mikrokredytowy EFS Campania

120 mln €,
w tym 65,5 mln € z ESF
Mikrokredyt
MŚP, osoby fizyczne,
mikroprzedsiębiorstwa
Włochy

... wspieranie osób fizycznych i mikroprzedsiębiorstw niemogących uzyskać dostępu do finansowania ...

Fundusz Mikrokredytowy EFS Campania we Włoszech wspiera firmy start-up i spin-off za pomocą pożyczek w wysokości do 25 tys. € bez oprocentowania. To pobudza inwestycje, zatrudnienie i wzrost gospodarczy w regionie poprzez wspieranie osób pozbawionych dostępu do kredytu.

Od 2012 roku, Sviluppo Campania, regionalna agencja rozwoju gospodarczego, ustanowiła biura w całym regionie. Zapewnia to kompleksową informację i poradnictwo oraz bezpłatne wsparcie dla firm w fazie rozwoju. Do tej pory wsparto 1 845 odbiorców ostatecznych, z których 1 400 to MŚP i mikroprzedsiębiorstwa, a 445 to osoby fizyczne, tworząc 1 145 miejsc pracy w regionie.

---

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg